



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 440/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. H., M., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., N., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 25/2007 z 27. augusta 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. H. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2008 doručená sťažnosť J. H., M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo 25/2007 z 27. augusta 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že podľa sťažovateľa najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 1 Tdo 25/2007 z 27. augusta 2008 porušil jeho základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 2 dohovoru tým, že odmietol jeho dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 78/2006 z 8. novembra 2006, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 85/05 z 5. júna 2006. K porušeniu označených práv sťažovateľa malo dôjsť tým, že po predchádzajúcom postupe Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Komárno (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-308/OSV-KN-2005 bol trestne stíhaný za trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 a 2 Trestného zákona. Trestné stíhanie bolo okresným riaditeľstvom začaté na tom skutkovom základe, že sťažovateľ mal 25. marca 2005 v mieste svojho trvalého pobytu (Martovce 149) po predchádzajúcich nadávkach udrieť svoju dcéru Zuzanu a následne sa mal jej a svojej manželke vyhrážať zabitím. Vychádzajúc z uvedeného bol sťažovateľ Okresnou prokuratúrou Komárno obžalovaný zo spáchania trestného činu v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 433/2005. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 1 T 85/05 z 5. júna 2006 uznal sťažovateľa vinným zo spáchania uvedeného trestného činu. Proti predmetnému rozsudku sa sťažovateľ odvolal s odôvodnením, že jeho správanie nedosiahlo takú intenzitu, na základe ktorej by došlo k trestnoprávnemu postihu, z jeho strany v kritický deň išlo o exces z jeho bežného správania sa. Zároveň namietal, že policajný orgán pri výsluchu svedkýň (poškodených) tieto nepoučil, nezisťoval pomer poškodených k sťažovateľovi a na začiatku výsluchu sa ich „neopýtal na pomer k prejednávanej veci a k stranám“. Krajský súd uznesením sp. zn. 1 To 78/2006 z 8. novembra 2006 odvolanie sťažovateľa ako nedôvodné zamietol. Podľa názoru sťažovateľa rozhodnutie krajského súdu bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku], nezaobchádzalo sa s ním tak, ako to vyžaduje význam a výchovný účel trestného konania (§ 52 Trestného poriadku), a bol porušený § 89 ods. 2 Trestného poriadku tým, že vec nebola náležite objasnená, pretože objasnenie veci malo byť získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie najvyššiemu súdu, ktorý uznesením z 27. augusta 2008 jeho dovolanie odmietol.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tdo 25/2007 z 27. augusta 2008 porušil jeho základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 2 dohovoru, predmetné uznesenie najvyššieho súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie, sťažovateľovi prizná primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk, ktoré mu je povinné vyplatiť Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu, a prizná mu náhradu trov právneho zastúpenia v sume 19 056 Sk na účet jeho právneho zástupcu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 2 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 25/2007 z 27. augusta 2008.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 27. augusta 2008, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu z 8. novembra 2007, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných

súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inšinciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu okrem iného vyplýva, že:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací na podklade dovolania podaného obvineným preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že dôvody dovolania nie sú dané.

V prvom rade je potrebné uviesť, že trestné stíhanie sa v prerokovávanej veci začalo vydaním uznesenia podľa § 160 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 a to na základe oznámenia poškodených Z. H. st. a Z. H. ml. Nie je teda pravdou, že celú vec vykonštruovali proti nemu policajti na základe predchádzajúcich vzájomných rozporov. Po výsluchu poškodených bolo toho istého dňa obvinenému vznesené aj obvinenie v zmysle § 163 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006.

Nie je taktiež pravdivé tvrdenie o nedostatočnom poučení svedkýň pred ich výsluchmi v prípravnom konaní. Zo zápisníc o týchto úkonoch je zrejmé, že obidve svedkyne boli poučené v súlade so zákonom a zápisnice po vyjadrení k poučeniu riadne podpísali. Ak mali svedkyne výhrady v tomto smere, mali ich vyjadriť pri vykonávaní úkonu, pretože v opačnom prípade by bolo možné spochybniť akýkoľvek procesný úkon trestného konania spätne, bez reálnych dôvodov, čo je nepredstaviteľné.

Okrem toho je potrebné uviesť, že odvolací súd sa s otázkou procesnej spôsobilosti pri svojom rozhodovaní zaoberal, ako to vyplýva z dôvodov jeho uznesenia.

Na základe vyššie uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. nie sú naplnené a preto dovolanie obvineného J. H. na neverejnom zasadnutí odmietol.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu vo vzťahu k sťažovateľovi odmietol. V každom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľa „nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva“. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil aj jeho právo zaručené v čl. 6 ods. 2 dohovoru.

K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 2 dohovoru ústavný súd uvádza, že z prezumpcie nevinny, ktorá je v predmetnom článku dohovoru upravená, nevyplýva zákaz, aby s tým,

proti komu sa trestné konanie začalo, nebolo možné zaobchádzať ako s obvineným, pričom (a v dôsledku uvedeného) obvinený je povinný strpieť určité obmedzenia, akým je napríklad väzba (čl. 17 ods. 5 ústavy), prípadne ďalšie obmedzenia v súlade s Trestným poriadkom. Rôznorodé obmedzenia a opatrenia, ktoré je obvinený povinný strpieť, však nenarušujú prezumpciu nevinu, keďže ich účelom nie je ani zistenie a ani vyhlásenie viny, t. j. nahradenie právoplatného odsudzujúceho rozsudku súdu (PL. ÚS 12/98).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 25/2007 z 27. augusta 2008 nemá účinky takého rozhodnutia, ktoré by bolo spôsobilé porušiť označené právo sťažovateľa, a preto bola sťažnosť aj v tejto časti odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania je podmienené vyslovením porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (§ 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal ich priznania, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2008